

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT TITKÁRSÁGA

FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐK JOGAIÉRT FELELŐS TEMATIKUS MUNKACSOPORT

IKT. SZÁM: VII/32/2/2019.
MELLÉKLET: JELENLÉTI ÍV

EMLÉKEZTETŐ

2019. FEBRUÁR 27. 10.00

Helyszín: IM IV. emelet 439/a. tárgyaló

Időpont: 2019. február 27. 10.00

Tárgy: a Fogyatékossággal Élők Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoport ülése

Jelen vannak: a mellékelt jelenléti ív szerint

1. napirendi pont: Államtitkári köszöntő és Ügyrend elfogadása

Simon Attila szociális ügyekért felelős helyettes államtitkár köszöntötte a résztvevőket. Jelezte, hogy **Fülöp Attila** államtitkár úr nem tud részt venni az ülésen, az elnöklést személyére ruházta át.

Elmondta, hogy a Tematikus Munkacsoport ülésének napirendje, illetve ügyrendjének tervezete előzetesen kiküldésre került. Jelezte, hogy az Ügyrend elnöklés jogkörének átruházásáról szóló III. pont 1. alpontját az alábbiak szerint javítani szükséges:

1. A Tematikus Munkacsoport elnöke az Emberi Erőforrások Minisztériumának szociális ügyekért és társadalmi felzárkózásért felelős államtitkára, aki az elnöklés jogkörét saját hatáskörben átruházhatja a ~~szociálpolitikáért~~ szociális ügyekért felelős helyettes államtitkára.

Az ülésen az ügyrendre más szóbeli észrevétel nem hangzott el, a Munkacsoport a Fogyatékossággal Élők Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoport ügyrendjét a fenti változtatással egyhangúlag elfogadta.

2. napirendi pont: Beszámoló az elmúlt kormányzati időszakról

Simon Attila az elmúlt időszak intézkedései, történései közül kiemelte az ENSZ Fogyatékossággal élő személyek jogaival foglalkozó bizottsága (a továbbiakban: CRPD Bizottság) delegációjának kéthetes magyarországi látogatását, mint meghatározó eseményt a fogyatékoság területén. Elmondta, hogy a delegáció tagjait a látogatásuk elején az EMMI és az IM együtt fogadta, majd különböző intézményekbe látogattak, különböző civil és érdekvédő szervezetek, valamint egyéb hivatalok képviselőivel találkoztak. Magyarország kb. 120 kérdést kapott, a válaszok megküldésére várhatóan március első felében kerül sor. A készülő jelentést az ENSZ nyilvánosságra fogja hozni. Ráirányították a delegáció figyelmét, hogy a fogyatékoságügyet érintő feladatok közel sem elvégzettek, de próbálták érzékeltetni, hogy honnan indult, hol tart és hova szeretne eljutni Magyarország. A jelenlegi állapot nem egy lezárt és elvégzett feladat, hanem egy évtizedekkel ezelőtt elkezdett munka. Próbálták kontrasztba helyezni a rendszerváltás előtti, valamint a jelenlegi

szemléletet és szellemiséget. Beszéltek többek között az Országos Fogyatékosügyi Programról, az Intézkedési Tervről, a kitagolásról. A legtöbb kérdés a kitagolás kapcsán érkezett. **Simon Attila** elmondta, hogy a kormányzat prioritásnak tekinti a kitagolás programját, de felhívta a delegáció figyelmét arra, hogy Magyarországon becslések szerint nagyságrendileg 500 ezer a valamilyen fogyatékkal élő emberek száma, ezeknek az embereknek a nagy többsége családban él. A Kormány elsődleges feladata, hogy ehhez a megfelelő körülményeket megteremtse. Ehhez képest nagyon kicsi azoknak a száma, akik valamilyen intézményben vannak elhelyezve. Az Országos Fogyatékosügyi Program és Intézkedési Terv tekintetében elmondta, hogy a Tematikus Munkacsoport által készített Javaslatcsomag átadásra került a Fogyatékosügyi Tárcaközi Bizottság (a továbbiakban: FTB) tagjai részére, és kérték az érintett kormányzati szereplőket, hogy a 2019-21. közötti Intézkedési Terv elkészítésekor vegyék figyelembe a Munkacsoport által összeállított ötleteket, javaslatokat. 2019. március végén az Intézkedési Terv benyújtásra kerül az Országos Fogyatékosügyi Tanács (a továbbiakban: OFT) részére. **Simon Attila** hangsúlyozta, hogy jogos és evidens elvárások kerültek megfogalmazásra a Javaslatcsomagban, de a megvalósítás során bizonyos lépéseket később tud a kormányzat megtenni. Kérte a civil szereplőket, vegyék figyelembe, hogy a Fogyatékosügyi Program mely elemei azok, amelyekről reálisan elvárható, hogy három éven belül eredményre jussanak és melyek azok, amelyekhez hosszabb idő kell.

Szekeres Pál a fogyatékosokkal élők társadalmi integrációjáért felelős miniszteri biztos a CRPD Bizottság látogatása kapcsán elhangzottakat kiegészítve elmondta, hogy a delegációnak a világ minden tájáról érkező tagjai voltak, széles rálátással rendelkeztek. Hangsúlyozta, hogy Magyarország nem a többi országokhoz képest, hanem saját magához képest vizsgálják. A CRPD Egyezménynek nagyon sok pontja van, melyek az élet minden területére kiterjednek, mégis két téma köré fókuszáltak. Ez indirekt módon azt vetíti elő, hogy nagyon sok területtel, az azokban lévő előrehaladással elégedettek. Ez nem jelenti azt, hogy ezeken a területeken ne lenne tennivaló. 20 évvel ezelőtt az OFT létrehozásakor 6%-os volt a foglalkoztatás, 5%-os az akadálymentesség és volt egy nagyon szegregatív szemlélet. Az elmúlt húsz évben rengeteg előrelépés történt, de a fejlődés újabb kihívásokat generált. A CRPD Bizottság általánosságban elégedett a Magyarországon zajló folyamatokkal, de vannak olyan célcsoportok és területek, amelyek jóval érzékenyebbek, valamint egyes fogyatékos csoportoknak a technológiai forradalom által újabb problémák generálódnak. Ezek közül kiemelte a látássérültek és az internet kapcsolatát. **Szekeres Pál** a kiváltással kapcsolatban elmondta, hogy a közélet, a sajtó, a pályázat körüli viták túldimenzionálták ezt a kérdését. Az intézményben élő fogyatékos emberek száma elenyésző a nem intézményben élők számához képest. Az intézményi rendszer átalakítása, a kiváltás sikeres folytatása kiemelt feladat. Elmondta, hogy 2018 novemberében hat nagy érdekvédelmi szervezettel kötött stratégiai együttműködési megállapodást az EMMI, melynek keretei között több megbeszélés során foglalkoznak a kiváltás kérdésével. Zajlik a kiváltási koncepció felülvizsgálatának folyamata. Továbbá zajlik az Országos Fogyatékosügyi Program Intézkedési Tervének összeállítása.

Orsós Zsolt főosztályvezető megerősítette, hogy az FTB minden tagjától kérték, hogy a Javaslatcsomag alapján tekintsék át az Intézkedési Tervet és ez alapján tegyék meg a javaslatukat. Kormányzaton belül is megpróbálják az érzékenyítést annak érdekében, hogy a leendő programjaik tervezése során mindent vizsgáljanak meg fogyatékosügyi szempontból is. Kérte a civil szereplőket, hogy az OFT elé kerülő Intézkedési Terv javaslatának tárgyalása során reális elvárásokat támasszanak. Reményét fejezte ki, hogy a soron következő Tematikus Munkacsoport ülés idején már el lesz fogadva az Intézkedési Terv, és az mindenki meglegedését fogja szolgálni.

3. napirendi pont: Felsőoktatási nyelvi képzés fogyatékos diákok részére (ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar)

Perlusz Andrea az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar képviselőjeként elmondta, hogy jelenleg a felsőoktatási törvény és a doktori fokozatszerzési eljárás szabályozása nincs összhangban. Jelezte, hogy a hallássérült, valamint a dyslexiás, dysgráfiás, dyscalculiás személyek csoportja kiemelten érintett a kérdésben, és erősen korlátozott abban, hogy két komplex nyelvvizsgát tudjon szerezni. Jelenleg ebből a két fogyatékos csoportból nem kerül ki doktori fokozatot szerző személy, így egy meghatározott értelmiségi rétegből, a felsőoktatásból – hiszen oktatói követelmény a

doktori fokozat – ezek a személyek kimaradnak. Az előzetesen kiküldött háttéranyagban kifejtik, hogy ez ütközik a CRPD elveivel, illetve melyek azok a jogszabályok, amelyek módosításra szorulnak. Ez a probléma jelenleg 3 fogyatékossgal élő doktoranduszt érint. Van közülük, aki befejezte a doktori képzést, abszolutóriumot szerzett, azonban komplex vizsgát nem tud tenni. A komplex vizsgától számított két éven belül kell megvédeni a disszertációját, és ezután csak akkor kaphat doktori fokozatot, ha a nyelvvizsgákkal is rendelkezik. Nagyon fontos és nem halasztható ebben a kérdésben a Kormánynak döntést hoznia, ehhez kéri a támogatást. Elmondta, hogy ebben a kérdésben az alapvető jogok biztosja 2017-ben átfogó vizsgálatot folytatott és a jelentésében¹ ő is megfogalmazta mindezeket.

Ádám Zoltán az EMMI Felsőoktatási Képzési Főosztálya képviselőjében elmondta, hogy – az alapvető jogok biztosával történt egyeztetések hatására is – a szakterület kezdeményezni fogja ennek a jogi szabályozásnak a módosítását. Hasonló szabályozási javaslatok merültek fel, mint ami az alap és az osztatlan mesterképzés szabályozásában is szerepel a nemzeti felsőoktatásról szóló törvényben. Kérdésként merül fel, hogy csak felmenő rendszerben vagy visszamenőleges hatállyal is meg lehet-e valósítani. Ilyen esetekben mindig vizsgálni kell az alapjogi szempontokat is. A magyar mint idegen nyelv beszámítása kérdésében elmondta, hogy a felsőoktatásban a felvételi eljárástól kezdve többletpont szerzésére csak a magyartól eltérő idegen nyelv esetében ad lehetőséget a jogszabály. Magyar mint idegen nyelv nyelvvizsgát csak külföldi állampolgár tehet le. Megfontolandó, hogy amennyiben megvan rá a kellő támogatás, ezt milyen módon kell kezelni a nyelvvizsgáztatásról szóló kormányrendeletben.

Dr. Kiss László az EMMI Köznevelés-igazgatási Főosztálya képviselőjében a fogyatékossgal felnőttkori pedagógiai diagnosztikával kapcsolatosan elmondta, hogy a köznevelés és a felsőoktatás irányából párhuzamosan elindult a probléma. Jelenleg Magyarországon 4 típusú diagnosztikai fórum van, amely sajátos nevelési igényt (köznevelés), fogyatékossgal (felsőoktatás) állapít meg. Két fórum eljárása nevezhető egységesnek, a másik kettő nagyon felaprózódott és sokféle szakmai hatás alatt álló fórumrendszer, a járási hivatalok rendszere és a közelebről meg nem határozott szakorvosi tevékenység. Az Országos Fogyatékossgügyi Programban is jelezték a diagnosztikai fórumok két fórumra redukálásának végig vitelét. A sajátos nevelési igény, illetve a fogyatékossgal megállapításánál a köznevelési szakképzés és az iskolarendszeren kívüli szakképzési diagnosztikák maradnának a megyei pedagógiai szakszolgálatok szakértői bizottságainál és a felsőoktatási diagnosztikák az ELTE Gyakorló Országos Pedagógiai Szakszolgálat hatáskörébe kerülnének át. Ezzel minden minisztérium minden érintett államtitkársága egyetértett. E koncepció mentén került a látókörbe be a nyelvvizsga kérdésköre. A 24 nyelvvizsga központ által a fogyatékossgal élők számára adott kedvezményeket semmi sem szabályozza megfelelően. A felsőoktatásról szóló törvény általános megfogalmazást ad és a nyelvvizsga központok ez alapján adnak különböző mentesítéseket. Elmondta, hogy 2019 márciusában fognak tárgyalni a nyelvvizsga központok képviselőivel. A nyelvvizsga központok kérése az volt, hogy ha nem is jogszabályi környezetbe ágyazzák a kedvezmények körét, legalább egy iránymutatást kaphassanak. A kedvezményeket fontos meghatározni, mert összesen 3 nyelvvizsga központ van, amelyik kedvezményekkel nem él, a többi nyelvvizsga központ esetében a kedvezmények köre rendkívül széles.

Dr. Laczka Zsanett a Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége képviselőjében megerősítette a javaslat fontosságát. A hallássérült személyek körében is tapasztalják a doktori képzések során ezt a problémát. Jogszabály említi azt is, hogy a jelnyelv is lehet idegen nyelv, de nincs szabályozva, hogy ezt hogyan érvényesíthetnék a hallássérült személyek.

Perlusz Andrea megjegyezte, hogy főleg a felsőoktatási intézményekben a diploma kiadásának feltételéhez, illetve akár a doktori folyamatban az egyik nyelvvizsga letételéhez nagyon fontos, hogy a speciális lehetőségek biztosítva legyenek. Hozzátette, hogy azt az időt, amit más egy idegen nyelv tanulásával tölt el, azt egy fogyatékossgal élő tanuló az egész élete során azzal tölti, hogy fejlesztő foglalkozásokon vesz részt ahhoz, hogy egy doktori teljesítményre képes legyen. Nem csak arról van szó, hogy a vizsga során hosszabb időt, vagy adaptált feladatsort kell adni. Nem irreális-e ugyanannyi idő alatt elvárni a fogyatékossgal élő személyektől azt, hogy a képességeikben, kompetenciáikban elérjenek egy szintet, plusz teljesítsék ugyanazt, amit egy tipikus fejlődésű személynek elvárásaként

¹ AJB - 1878 /2017. számú jelentés

fogalmaznak meg? Nem elégedhetnek meg azzal, hogy speciális körülményeket biztosítanak ugyanazon elvárások mellett. Nem előnyben részesítésről, hanem hátránykompenzálásról kell beszélni. A jelenlegi szabályozás semmiképpen nem maradhat így, mert visszaveti ezeknek az embereknek a motivációját. A tudományos világ nem engedheti meg magának, hogy nélkülözze a fogyatékossgal élő személyek saját tapasztalatát a tudományban.

Simon Attila megjegyezte, hogy ez a problémakör nagyon jól ráirányítja a figyelmet arra, hogy a többség más dolgokat tekint evidensnek, mint amit annak kellene tekinteni. Megerősítette, hogy a kezdeményezést a szociális terület is támogatja és reményét fejezte ki, hogy a kérdésnek lesz jogszabályi lába.

Ádám Zoltán elmondta, hogy folyik egy gondolkodás a felsőoktatásban a nyelvvizsga hiánya miatt nem kiadott diplomák kérdésének kezeléséről. Nem a fogyatékossgal élők tekintetében, hanem mindenkire vonatkozóan. Ennek során felmerült az, hogy amennyiben ezek egy esetleges döntés során kiadásra kerülnek az pozitív diszkrimináció. Ez alkotmányossági kérdést vet fel azok tekintetében, akik energiát fektettek abba, hogy megszerezzék a nyelvvizsgát. Megerősítette, hogy a társadalmi érzékenyítés nagyon fontos. Jelezte, hogy az, hogy a doktori fokozat megszerzéséhez milyen nyelvvizsga feltétel szükséges döntően nem a minisztériumon múlik, hanem az Országos Doktori Tanácson. Mára eljutott a társadalom arra a szintre, hogy talán idén már változás lesz ebben a kérdésben.

Dr. Kiss László felhívta a figyelmet arra, hogy nem arra a felvetésre reagált, hogy a doktori képzésben a nyelvvizsga mentesség valamilyen formában valósuljon meg, hanem a nyelvvizsgáknál adható kedvezmények köréről beszélt. **Laczk Zsanett** felvetésére elmondta, hogy amíg nincs kész a magyar jelnyelvi korpusz, addig nem lesz előrelépés a jelnyelvvvel kapcsolatos kérdésekben.

Laczk Zsanett elmondta, hogy lehetőségként vetette fel a jelnyelvet, nemcsak a magyar, hanem más országok jelnyelve is lehetőség. Megerősítette, hogy a doktori fokozat kérdésében nem a teljes mentességet szeretnék, hanem esélyegyenlőséget. Azt, hogy mindenki a kompetenciájához mértén meg tudja szerezni a doktori fokozatot.

Perlusz Andrea megerősítette, hogy nagyon fontos szempont, hogy nem a feltételek túlzott, indokolatlan könnyítése a cél. A két nyelvből komplex nyelvvizsga megszerzése – tekintve az időfaktort is – irreális elvárás. Egy felnőtt diagnosztikával foglalkozó testület meg tudná állapítani, hogy mire képes az adott felnőtt, fogyatékossgal élő személy, aki doktori cím megszerzése előtt áll.

Ádám Zoltán megjegyezte, hogy a felsőoktatási felvételi eljárás során sok olyan esetet látnak, hogy valakinek van hivatalos szakértői véleménye arról, hogy dyslexiás, dysgráfiás, dyscalculiás és mellette két nyelvből van középfokú komplex nyelvvizsgája. Ezek az esetek bizonyos körökben a vizsgálati eredményeket megkérdőjelezzik.

Perlusz Andrea a participatív oktatótársak felsőoktatási alkalmazási feltételeivel kapcsolatosan elmondta, hogy a korábban kiküldött előterjesztésben egy EFOP pályázat keretében kidolgozott jógyakorlatot mutatnak be. Olyan kurzusok esetében, ahol a fogyatékos lét mint bazális tapasztalat szerepet játszhat, kidolgozásra került egy innovatív – a Tempus Közalapítvány által díjazott – oktatási gyakorlat, az inkluzív vagy participatív módszertan. Ebben a módszertanban a kurzusokért két személy felelős, egy a felsőoktatási követelményeknek minden tekintetben megfelelő, doktori fokozattal rendelkező tanár és egy fogyatékossgal élő személy, aki tapasztalati szakértőként vesz részt a folyamatban a kurzus tervezésétől az értékeléséig. Ezeknek a személyeknek a felsőoktatásban történő alkalmazása komoly problémát jelent. Ezeknek a személyeknek gyakran nincs középfokú végzettségük, felsőoktatási tanulmányokat nem folytattak, némelyikük gondnokság alatt áll. Így az ő felsőoktatási követelményrendszer szerinti foglalkoztatásuk nem lehetséges. Ez nagyon erős joghátrányt jelent számukra, illetve ez a módszertan elterjesztését is gátolja, miközben Magyarországon a gyógypedagógus képzőhelyek száma nőtt. A gyógypedagógus képzésben különös jelentősége lenne a fogyatékos emberek saját tapasztalatainak beemelésére az oktatásban. Ezt a CRPD és számos más követelmény is megkívánná a gyógypedagógus képzéstől.

Ádám Zoltán elmondta, hogy az alkalmazási kérdések másik főosztály szakterületét érintik. Ígéretet tett rá, hogy továbbítja részükre a felvetést. Mivel jelen pillanatban megbízási szerződéssel benne

vannak a rendszerben, ezért véleménye szerint kormányzati szinten nem fog támogatást kapni ez a kérdés, különös tekintettel arra, hogy szigorú feltételei vannak, hogy kik lehetnek státuszban az egyetemeken.

Szekeres Pál elmondta, hogy annak örülne, ha a sorstársai olyan végzettségekkel és olyan tudással rendelkeznének, hogy ők oktatnának. A jelenlegi oktatói kar nagyon felkészült, de az érintettség plusz hitelességet és érdekességet ad. Ha a köznevelésben és a felsőoktatásban elindul a fogyatékosok inkluzív oktatásának megfelelő működése, melyben a hátrány kompenzációkat meg lehet kapni, akkor majd erre nem lesz szükség. De az átmenetet jól kell menedzselni és ezt a programot támogatni kell. Jó lenne, ha ez a módszer a normál pedagógusképzésben is megjelenne, hiszen sok fogyatékossgal élő gyerek van az inkluzív oktatásban.

Perlusz Andrea kiemelte, hogy a participatív oktatótársak súlyos értelmi fogyatékos, illetve súlyos, halmozott fogyatékossgal élő személyek, akik a saját létállapotuk, a saját életviteli kompetenciáik, a számukra elviselhető segítségnyújtás, illetve a számukra megfelelő és hatékony kommunikáció területén tudnak a gyógypedagógus hallgatónak a tapasztalataik révén tudást átadni. Egyetért **Szekeres Pállal** abban, hogy minél több fogyatékossgal élő hallgató kerüljön oda, hogy felsőoktatási katedrán oktatói, illetve kutatói munkát végezessen. De ez más területet érint, mert ezek a személyek nem felelnek meg a követelményrendszernek, ugyanakkor a gyógypedagógusok számára fontos, hogy hogyan lehet segítséget nyújtani ennek a csoportnak. Véleménye szerint ez a kormányzatnak is érdeke, mert minden olyan szolgáltatásfejlesztés, ami ezt a két célcsoportot érinti összefügg azzal, hogy értjük-e és tudjuk-e, hogy számukra mi az optimális segítségnyújtás.

Perlusz Andrea elmondta, hogy hét éve foglalkoznak az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karon egy munkacsoportban azzal, hogy hogyan lehetne a gondnokság intézményét, illetve a támogatott döntéshozatal intézményét a CRPD szellemiségének megfelelően gyógypedagógiai kompetenciákkal támogatni. A munkacsoport készített egy 100 oldalas anyagot, megvizsgálta azokat a jogeseteket, amelyek ezzel a kérdéssel kapcsolatosak, megvizsgálta a nemzetközi gyakorlatot. Megjegyezte, hogy a világon mindenütt találkoznak a képességek megítélésének problematikájával. Erre nincsen létező joggyakorlat. Megvizsgálták az alkalmazott eljárásokat, illetve, hogy azok magyarországi adaptációja hogyan valósulhatna meg. Továbbá széles körben tárgyaltak az ebben érintett szervezetekkel. A gyógypedagógiai kompetencia kiegészítő kompetencia lehetne a jelenlegi mellett, illetve támogathatná a közös szakvéleményezés nemzetközi gyakorlatát. Ezen kívül készítették egy tízórás oktatási programot az eljárásban érdekelték számára. Kidolgozás alatt áll egy szakirányú továbbképzés ezzel a tematikával a meglévő és az új szakértők számára.

Simon Attila elmondta, hogy a kormányzati gondolkodás elkezdődött ebben a kérdésben. A számok jól jelzik ennek az irányát. Jelezte, hogy ezt a témát nem tervezték napirendre tűzni, ezért nem vesz részt az ülésen szakértő a kormányzat részéről. Ígéretet tett rá, hogy a későbbiek során fognak a felvetésre válaszolni. Elmondta, hogy van több EFOP-os támogatású program, amelyekben a bírói kar és a gyámhivatalokban dolgozó kollégák érzékenyítése már elkezdődött, illetve esetenként már le is zárult.

Gyene Piroska az ÉFOÉSZ képviselőjében üdvözölte az elkészített anyagot és azt, hogy felvetődött a kérdés, mivel ez egy több évtizedes probléma. Az elmeorvosok az elmebeli állapotot tudják vizsgálni, de sem a belátási képességet, sem a kommunikációt nem ismerik. A visegrádi országokban max. 5-10 ezer a gondnokság alá helyezették száma, míg Magyarországon 50 ezer. Fontos lenne, hogy az oktatásban is jelen legyenek olyan képzések, amelyek segítik a döntéshozatalt.

Gazi Adrienn a Kézenfogva Alapítvány képviselőjében elmondta, hogy a jogsegélyszolgálatoknak sok gondnokság megszüntetéssel kapcsolatos tanácsadási ügye van. Hangsúlyozta, hogy a Polgári Törvénykönyvben az áll, hogy egyrészt az elmeorvos szakvélemény számít, másrészt vizsgálni kell a társadalmi, családi környezetet. Ez volt az első jele a szabályozásban a társadalmi modellnek. Az előttük álló esetekben mindig az okozza az elakadást, hogy ezek az információk nehezen jutnak el a bírósághoz. Ezért az Alapítvány becsatol információkat a társadalmi, családi környezetről, de erre nem létezik protokoll.

Dr. Borza Beáta az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala képviselőjében elmondta, hogy több ügy van folyamatban, amelyeknek vélhetően az ajánlástételi része az lesz, hogy a komplex vizsgálat eredményeképpen született döntés mindenképpen segíti a jó státuszhoz való hozzájutást.

Szegedi Erika az ÉFOÉSZ Komárom-Esztergom Megyei Egyesülete képviselőjében elmondta, hogy most történtek meg a felülvizsgálatok a gondnoksággal kapcsolatban. Rossz tapasztalataik vannak, nem a reális elemek kerülnek a pszichiátriai vizsgálatok anyagaiba. A gondnokok nem tartják a fiatal gondnokoltakkal a kapcsolatot. Óriási probléma, hogy hiány van a gondnokokból, és a gondnokok nem rendelkeznek gyógypedagógiai végzettséggel. Kéri a támogatást annak érdekében, hogy ez gördülékenyebb legyen.

Simon Attila megerősítette, hogy a téma nem szerepel a napirenden. Ígéretet tett rá, hogy a következő munkacsoporthúzáson megtárgyalják.

Perlusz Andrea megköszönte a lehetőséget és felajánlotta a segítségét a kormányzat munkájának támogatására.

4. napirendi pont: A fogyatékossgal élő személyek számára ápolást-gondozást nyújtó szociális intézményi férőhelyek kiváltásáról szóló hosszú távú koncepció (2017-2036) felülvizsgálatáról szóló tájékoztató

Simon Attila elmondta, hogy 2018 novemberében az EMMI hat érdekvédő szervezettel kötött stratégiai partnerségi megállapodást. A kitagolás hosszú távú koncepciójának elfogadása óta eltelt két év. Ez a két év már elég tapasztalatot hozott ahhoz, hogy megvizsgálhassák, hol lehet ezt a folyamatot gyorsítani és jobban megfeleltetni az érdekvédő szervezetek elvárásainak. Várhatóan 2019 márciusában be fognak terjeszteni egy új kormányhatározati szöveget. De nem tudja garantálni a kormányhatározat elfogadásának időpontját. Megköszönte az összes érintett érdekvédő szervezet javaslatait.

Gazsi Adrienn megkérdezte, hogy az új anyag teljes egészében hatályon kívül helyezi a meglévőt vagy annak módosítása lesz.

Simon Attila válaszában elmondta, hogy módosítás lesz, melynek a vége természetesen egy koherens új szöveg lesz, amely nagy százalékában párhuzamos lesz a most hatályos szöveggel.

Gazsi Adrienn elmondta, hogy az előző módosításkor teljes egészében hatálytalan lett a korábbi szöveg és több dolog kikerült belőle. Megkérdezte, hogy jogszabály lesz-e.

Simon Attila válaszában elmondta, hogy nem emelik jogszabályi szintre. Ugyanúgy kormányhatározat lesz, amelynek a melléklete lesz a koncepció. Az Alaptörvény és az egyéb kapcsolódó jogszabályok megfelelő alapot adnak a koncepció megvalósításához.

Szekeres Pál hangsúlyozta, hogy a kormányzat elkötelezett a kiváltási tervek megvalósítása mellett. Elmondta, hogy az első körben 660 fő kiváltása valósult meg, jelenleg zajlik az EFOP-2.2.2. Rengeteg tapasztalatuk van és közben sok minden változott. Megváltozott a gazdasági környezet, az építőipar helyzete. A tervezet hangsúlyosabban megjelenítendő elemei a szolgáltatási gyűrű és a fenntarthatóság, valamint a harmadik elem, amiben konszenzus van, az IFKKOT összetételének megváltoztatása és szerepének megerősítése.

Simon Attila hozzátette, hogy szeretnék elkerülni azt, hogy a fogyatékossgal élők mindennapi problémáival összefüggésben szinte csak a kiváltásról beszélnek. Vitan felül áll, hogy az intézményben elhelyezettek számára az elvárt, XXI. századi körülményeket megteremtsék. Ugyanakkor a fő problémáról, a társadalom érzékenyítéséről, a családban tartásról és a szolgáltatási gyűrűk lehető legteljesebb és legszélesebb kiépítéséről kevesebb szó esik. Reményét fejezte ki, hogy az intézményi férőhelykiváltás után a többi probléma zökkenőmentesebben oldódik majd meg. Ehhez a résztvevők megértését kérte.

5. napirendi pont: Egyebek

Böjte Zsófia az Országos Gyermekvédő Liga képviselőjében elmondta, hogy a szervezet több mint 100 éves és mindig érzékenyen reagált a társadalmi változásokra, az aktuális problémákra. A szervezet

fókuszában jelenleg a virtuális tér áll. A fogyatékossgal élők, főleg a gyermekek fokozottabban ki vannak téve a virtuális térben való jelenlét veszélyeinek. Foglalkoznak a digitális kompetenciák fejlesztésével, az internet biztonságos használatával. Tapasztalataik szerint a fogyatékossgal élő gyerekek és az idősebbek sem tudják felmérni a veszélyforrásokat, amelyek a virtuális térben jelen vannak. Felajánlotta a jelenlévő szervezetek részére a segítségüket, a családok, szülők érzékenyítésében, illetve a gyerekek, a fiatalok képzésében. Ugyancsak felajánlotta az együttműködésüket és az ajánlásaikat a kormányzat részére. Elmondta, hogy civil szervezetként szükségük van forrásokra, de emberi erőforrásban nincs hiányuk. Rengeteg szakemberük és tapasztalatuk van.

Simon Attila megköszönte a felajánlást és elmondta, hogy azért adtak teret a probléma felvetésének, mert ez egy kiemelt fontosságú téma. Akinek valamilyen fogyatékossga van, az sokkal inkább ki van téve az internetes veszélyforrásoknak is. Ez is azon területek egyike, ahol nagyon sok múlik a szabályozáson. Ezt a mindenkori kormányzat meg tudja tenni. De ahhoz kevés a Kormány elkötelezettsége, hogy ezt valós gyakorlattá tegye. Ezt civilek, szakemberek nélkül, illetve a szülők és a gondnokok nélkül nem tudja megtenni.

Ádám Zoltán hozzátette, hogy a Digitális Gyermekvédelmi Stratégiában számos intézkedés van, ez egy élő intézkedési terv. Megkérdezte, hogy abban az intézkedéscsomagban ez a terület ki van-e emelve.

Böjte Zsófia elmondta, hogy részt vesznek benne. Nem tud róla, hogy ki lenne emelve a fogyatékossgal élők védelme. De ez a terület prioritást élvez.

Dr. Nagy Sándor a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége képviselőjében elmondta, hogy szövetségük fontos feladata a jogalkotás figyelemmel kísérése. Ezt az OFT-n keresztül is tudja teljesíteni, de onnan kis számban érkeznek jogszabálytervezetek véleményezésre. Ezért a kormány.hu-n kísérik figyelemmel a jogszabálytervezeteket. Kezdetben nagyon intenzív volt a honlapnak ez a része, de ebben az évben csak öt jogszabálytervezet került fel. Kérte, hogy ezt a felületet tartsák karban, annak érdekében, hogy be tudjanak kapcsolódni a fogyatékossgal élő honfitársaikat érintő szabályozások véleményezésbe, és amennyiben szükségesnek látják, időben tudják jelezni a véleményüket.

Simon Attila ígéretet tett rá, hogy az észrevételt jelezni fogja. Hozzátette, hogy nem zajlik olyan ütemű jogalkotás, mint az elmúlt években.

Gyene Piroska tájékoztatta a jelenlévőket az ÉFOÉSZ egy programjáról, amely összefügg a gondnokság alá helyezés és a választójog kérdésével. Az európai uniós választások előtt az európai uniós országok értelmi fogyatékossgügyi szervezetei összefogásában fellépnek azon értelmi fogyatékossgal élők mellett, akiknek elvették a választójogát. 2019 februárjában ülészttek ebben a témában egy szimbolikus helyszínen, a Parlamentben. Keresik a politikai, illetve jogi megoldásokat, hogy akiktől elvették, de élni akarnának a választójogukkal, azoknak legyen meg a lehetőségük. Ennek a mozgalomnak a hatására 2018 decemberében az osztrákok valamennyi gondnokság alatt állónak visszaadták a választójogát, a napokban pedig Németországban 85 ezer gondnokság alá helyezett kapta meg a választójogát.

Simon Attila további hozzászólás hiányában az ülést lezárta.

Hangfelvétel alapján készítette: Józsa Teodóra szakreferens, Emberi Jogi Munkacsoport Titkársága, IM
Látta: Szabó-Princz Viktória titkárságvezető, Emberi Jogi Munkacsoport Titkársága, IM
Jóváhagyta: Dr. Simon Attila szociális ügyekért felelős helyettes államtitkár, EMMI